

Sygn. akt III AUa 269/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Beata Górską (spr.)
-----------------	----------------------------

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 29 września 2022 r. w S.

sprawy P. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o świadczenie postojowe

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 30 kwietnia 2021 r., sygn. akt IV U 205/21

- zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzające go decyzje i przyznaje P. B. prawo do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego,
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. na rzecz P. B. kwotę 480 (czteryście osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

	Beata Górską	
--	--------------	--

Sygn. akt III AUa 269/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 stycznia 2021 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. odmówił P. B. prawa do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego wskazując, że z zapisów w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej wynika, iż na 30 września 2020 r. ubezpieczony prowadził przeważającą działalność oznaczoną kodem (...) (wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych). W związku z powyższym, w ocenie ZUS, ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego na podstawie wniosku złożonego w dniu 30 grudnia 2020 r.

Drugą decyzją, z dnia 27 stycznia 2021 r., znak (...), przywołując te same okoliczności ZUS Oddział w K. odmówił ubezpieczonemu prawa do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego na podstawie wniosku złożonego w dniu 6 stycznia 2021 r.

W odwołaniu od powyższych decyzji P. B. wskazał, że zadeklarowane dane w rejestrze REGON nie odpowiadają faktycznie prowadzonej przeważającej działalności gospodarczej, gdyż od stycznia 2018 r. nie prowadził działalności w zakresie usług budowlanych, a w dniu 29 grudnia 2020 r. złożył wniosek o skorygowanie kodów prowadzonej działalności, z mocą wsteczną od 1 stycznia 2020r.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie od ubezpieczonego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych prawem. W uzasadnieniu stwierdził, że zgodnie z danymi z rejestru REGON, na dzień 30 września 2020 r., kod przeważającej działalności firmy odwołującego to 43.22.Z, który nie uprawnia do uzyskania jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego.

Wyrokiem z dnia 27 maja 2021 r. Sąd Okręgowy w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołania (pkt I) i zasądził od P. B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego i nie obciążył ubezpieczonego kosztami w pozostałym zakresie (pkt II).

Powyższe orzeczenie Sąd Okręgowy oparł o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Wnioskodawca P. B. zamieszkuje na terytorium Polski i posiada obywatelstwo RP. Od 30 czerwca 1986 r. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą, obecnie z siedzibą w D., ul. (...). Działalność została wznowiona w dniu 14 marca 2020 r.

Od dnia 20 marca 2020 r. na terytorium Polski obowiązuje stan epidemii w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-COV2, wywołującego chorobę COVID-19. Powyższy stan epidemii nie został zniesiony.

Na dzień 30 września 2020 r., według danych znajdujących się wówczas w rejestrze REGON, P. B. prowadził działalność gospodarczą oznaczoną według PKD 2007, jako rodzaj przeważającej działalności kodem 43.22.Z

W dniu 29 grudnia 2020 r. P. B. zmodyfikował wpis dotyczący prowadzonej przez niego działalności gospodarczej w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Modyfikacji uległa sekcja dotycząca rodzaju przeważającej działalności gospodarczej, poprzez usunięcie wpisu 43.22.Z. (wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych), a dodanie 56.10.A. (restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne)

W dniu 30 grudnia 2020 r. P. B. złożył wniosek o jednorazowe dodatkowe świadczenie postojowe w związku z przeciwdziałaniem skutkom wywołanym COVID-19 dla osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą. Oświadczył, że na dzień 30 września 2020 r. prowadzi, jako przeważającą, działalność oznaczoną kodem 56.10.A, według PKD, a przychód z przeważającej działalności uzyskany w listopadzie 2020 r. był niższy co najmniej o 40% w stosunku do przychodu uzyskanego w analogicznym miesiącu 2019 roku.

W dniu 6 stycznia 2021 r. odwołujący złożył korektę wniosku z dnia 30 grudnia 2020 r. W przedłożonym do ZUS dokumencie ponownie oświadczył, że prowadzi jako przeważającą działalność, według PKD, oznaczoną kodem 56.10.A.

ZUS decyzjami z dnia 26 stycznia 2021 r. oraz z dnia 27 stycznia 2021 r. odmówił P. B. prawa do dodatkowego jednorazowego świadczenia postojowego.

Po ustaleniu powyższego stanu faktycznego oraz na podstawie przepisów prawa niżej powołanych Sąd Okręgowy uznał, że odwołania P. B. od każdej z zaskarżonych decyzji nie zasługiwały na uwzględnienie.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że stosownie do treści cytowanego

w obu decyzjach ZUS, art. 15zs⁽²⁾ ust. 1-8, ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, osobie, o której mowa w art. 15zq ust. 1 pkt 1 cytowanej ustawy, prowadzącej na dzień 30 września 2020 r. pozarolniczą działalność gospodarczą oznaczoną według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) 2007, jako rodzaj przeważającej działalności, kodem: 47.71.Z, 47.72.Z, 47.81.Z, 47.82.Z, 47.89.Z, 49.39.Z, 56.10.A, 56.10.B, 56.21.Z, 56.29.Z, 56.30.Z, 59.11.Z, 59.12.Z, 59.13.Z, 59.14.Z, 59.20.Z, 74.20.Z, 77.21.Z, 79.90.A, 79.90.C, 82.30.Z, 85.51.Z, 85.52.Z, 85.53.Z, 85.59.A, 85.59.B, 86.10.Z w zakresie działalności leczniczej polegającej na udzielaniu świadczeń w ramach lecznictwa uzdrowiskowego, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r.

o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej

oraz o gminach uzdrowiskowych, lub realizowanej w trybie stacjonarnym rehabilitacji leczniczej, 86.90.A, 86.90.D, 90.01.Z, 90.02.Z, 90.04.Z, 91.02.Z, 93.11.Z, 93.13.Z, 93.19.Z, 93.21.Z, 96.01.Z, 96.04.Z, która skorzystała ze świadczenia postojowego

w trybie art. 15zs lub art. 15zua, przysługuje prawo do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego, jeżeli przychód z tej działalności uzyskany w październiku albo listopadzie 2020 r. był niższy co najmniej o 40% w stosunku do przychodu uzyskanego odpowiednio w październiku albo listopadzie 2019 r.

Ustalenie prawa do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego, następuje na wniosek osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą, zawierający dane, o których mowa w art. 15zs ust. 3 pkt 1 lit. a, c i e, pkt 2, 5 i 6 ww. ustawy, oświadczenie o rodzaju przeważającej działalności, o której mowa w ust. 1, oraz oświadczenie potwierdzające, że jej przychód z działalności uzyskany w październiku albo listopadzie 2020 r. był niższy co najmniej o 40% w stosunku do przychodu uzyskanego odpowiednio w październiku albo listopadzie 2019 r.

Oświadczenia, o których mowa powyżej, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. W oświadczeniu jest zawarta klauzula następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

Oceny spełnienia warunku, o którym mowa w art. 15 zs² ust. 1, w zakresie oznaczenia prowadzonej działalności gospodarczej według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) 2007 dokonuje się na podstawie danych zawartych w rejestrze REGON w brzmieniu na dzień 30 września 2020 r. (art. 15zs² ust. 8 ustawy).

Według Sądu I instancji, wykładnia powyższych przepisów jest jasna

i nienasuwająca żadnych wątpliwości. Podstawą do oceny zasadności wniosku przedsiębiorcy jest to, czy według danych w rejestrze REGON, ujawnionych na dzień 30 września 2020 r. i dotyczących rodzaju przeważającej działalności gospodarczej, jest on uprawniony do otrzymania dodatkowego jednorazowego świadczenia postojowego.

W ocenie Sądu Okręgowego, ujawnione w powyższym dniu dane z rejestru REGON nie pozostawiały żadnych wątpliwości, iż na dzień 30 września 2020 r., rodzajem przeważającej działalności P. B. było wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych (kod 43.22.Z), co oznaczało, że odwołujący nie pozostawał w kręgu osób uprawnionych do otrzymania jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego. Działalność wymieniona pod powyższym kodem nie została zakwalifikowana do tego rodzaju pomocy, która jest udzielana w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom pandemii koronawirusa. Przepisy dotyczące dodatkowego jednorazowego świadczenia postojowego wprost wskazują, że aby ocenić to czy dany przedsiębiorca kwalifikuje się do otrzymania takiego rodzaju wsparcia od państwa, należy pozyskać dane z rejestru REGON, a nie innego rejestru. Całkowicie bezskuteczne jest również późniejsze modyfikowanie treści wpisu, aby znaleźć się w kręgu podmiotów uprawnionych do otrzymania świadczenia postojowego. Między innymi właśnie dlatego ustawodawca zdecydował się zamieścić w omawianych przepisach warunek odniesienia wpisu danego przedsiębiorcy w bazie REGON do konkretnej daty. Skoro treść wpisu w rejestrze REGON, ujawniona na dzień 30 września 2020 r. wyklucza możliwość przyznania dodatkowego świadczenia postojowego dla odwołującego, to bezcelowe było badanie jego działalności

gospodarczej, w odniesieniu do roku 2019 i roku 2020. Nawet poczynienie w tym zakresie korzystnych ustaleń dla skarżącego, nie pozwalałoby na przyznanie mu wnioskowanego świadczenia, z uwagi na niespełnienie warunku o którym mowa

w art. 15 ^{zs²} ust. 1 w związku z art. 15 ^{zs²} ust. 8 cytowanej ustawy z dnia 2 marca 2020r. w wersji obowiązującej na dzień wydania obu zaskarżonych decyzji ZUS.

Prawo do świadczenia postojowego uzależnione jest bowiem od łącznego spełnienia wszystkich warunków przewidzianych w przepisach przytoczonej wyżej ustawy.

Sąd Okręgowy podkreślił, że przepisy ubezpieczeń społecznych mają charakter bezwzględnie obowiązujących. W konsekwencji nie ma możliwości wykładania ich na korzyść wnioskodawcy z uwzględnieniem reguł słuszności. Do złagodzenia rygorów prawa ubezpieczeń społecznych nie stosuje się ani art. 5 k.c., ani art. 8 k.p. (zasady współżycia społecznego), bo przepisy prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter przepisów prawa publicznego.

Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie nie miał również wątpliwości co do zgodności przyjętych w ustawie rozwiązań kryzysowych z Konstytucją RP, w odniesieniu do ukształtowanej sytuacji faktycznej i prawnej odwołującego. Konstytucja RP w swojej treści nie odnosi się szczególnie do kwestii związanych ze świadczeniami, jakie może ustalać i przyznawać państwo w drodze inicjatywy ustawodawczej. Przedmiotowy akt prawny formułuje ogólne dyrektywy adresowane do polskiego ustawodawcy, lecz nie przesądza ani formy ani sposobu realizacji prawa obywatela do zabezpieczenia społecznego. Sąd zauważył, że świadczenia wprowadzone do ustawy z dnia 2 marca 2020 r. mają ze swojej istoty charakter doraźny, wynikający z potrzeby przeciwdziałania skutkom pandemii koronawirusa. Stąd Sąd I instancji nie widział potrzeby kierowania w omawianym zakresie pytania prawnego do Trybunału Konstytucyjnego i wniosek ubezpieczonego w tym przedmiocie został oddalony. W ocenie Sądu Okręgowego wniosek odwołującego o przesłuchanie świadka M. P. również nie zasługiwał na uwzględnienie, choćby z tego powodu, że podstawą do oceny zasadności roszczeń odwołującego jest treść dokumentacji rejestrowej (REGON), a nie określone oświadczenia wiedzy świadków czy też samego ubezpieczonego.

Mając na względzie wskazane okoliczności Sąd Okręgowy w oparciu o treść art. 477 ¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołania, o czym orzeczono w pkt I sentencji wyroku.

O zwrocie kosztów zastępstwa procesowego należnych stronie wygrywającej spór, orzeczono w pkt II sentencji wyroku, na podstawie art. 98 k.p.c., 102 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, zasądając od P. B. na rzecz ZUS kwotę 180 zł, obliczoną według stawki minimalnej obowiązującej w sprawach z zakresu zabezpieczenia społecznego.

Sąd Okręgowy orzekając o wysokości zwrotu należnych kosztów zastępstwa procesowego, miał na uwadze, że choć wydano wobec odwołującego dwie decyzje, to jednak zostały one oparte na tożsamej argumentacji, zarówno co do stanu faktycznego jak i przepisów prawa znajdujących zastosowanie w tej sprawie. Te okoliczności oraz charakter świadczenia o które ubiegał się odwołujący, uzasadniały nieobciążanie go obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w pełnej wysokości tj. 360 zł (180 zł x 2 decyzje).

Z powyższym wyrokiem Sądu Okręgowego w Koszalinie nie zgodził się ubezpieczony, który w wywiedzionej apelacji zaskarżył go w całości i zarzucił mu „naruszenie prawa materialnego i przepisów postępowania”, a precyzując w następnym piśmie z 5 czerwca 2021 r. zarzucił:

1) rażące naruszenie prawa materialnego, w tym:

a) art. 8 ust. 1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej - przez niezastosowanie lub błędną wykładnię i błędne przyjęcie, że Konstytucja: „w swojej treści nie odnosi się szczegółowo formułuje ogólne dyrektywy adresowane do polskiego ustawodawcy, lecz nie przesądza gdy natomiast zgodnie z art. 8 ust. 1 i 2 Konstytucji:

„1. Konstytucja jest najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej”, a:

„2. Przepisy Konstytucji stosuje się bezpośrednio, chyba że Konstytucja stanowi inaczej”;

b) art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 67 ust. 2 Konstytucji – przez niezastosowanie i pominięcie, że te odnoszące się do uregulowanych w rozdziale II Konstytucji praw człowieka i obywatela, będące najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej normy, a zarazem konstytucyjne prawa obywateli, według których: „Wszyscy są wobec prawa równi” i „mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne”, a: „Nikt nie może być dyskryminowany w życiu ... społecznym lub. gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny” oraz: „Każdy ma prawo do ... praw majątkowych”, które: „podlegają równej dla wszystkich ochronie prawnej” i wyrażone w tym normach zasady, mają zastosowanie również do wspomnianych na str. 4 uzasadnienia wyroku uprawnień i świadczeń w zakresie zabezpieczenia społecznego, o których mowa w art. 67 Konstytucji;

c) art. 2 i art. 45 ust. 1 w związku z preambułą Konstytucji - przez niezastosowanie i pominięcie, że do podstawowych zasad i wskazanych w preambule Konstytucji wartości, na których oparta jest i które urzeczywistnia Rzeczypospolita Polska, zaliczają się zasady sprawiedliwości, a prawo każdego do sprawiedliwego rozpatrzenia jego sprawy zalicza się do Podstawowych konstytucyjnych praw człowieka i obywatela w Rzeczypospolitej Polskiej, natomiast niezgodne z tymi prawami oraz zasadami jest nierówne i dyskryminujące Potraktowanie niektórych obywateli w zakresie ich prawa do zabezpieczenia społecznego w związku z pozostawieniem bez pracy nie z własnej woli;

d) art. 31 ust. 2 i 3 w związku z art. 32, art. 45 ust. 1, art. 51 ust. 4, art. 64 ust. 2 i art. 67 ust. 2 Konstytucji - przez niezastosowanie i pominięcie, że każdy, a zatem i organy władzy ustawodawczej oraz wykonawczej i sędziowskiej, obowiązany jest szanować prawa innych, w tym zwłaszcza konstytucyjne prawa człowieka i obywatela, a ograniczenie w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko wtedy, gdy są one konieczne w demokratycznym państwie wyłącznie z 6-ciu taksatywnie wskazanych w art. 31 ust. 3 Konstytucji przyczyn, z których żadna w niniejszej sprawie nie wystąpiła, a zatem niedopuszczalne jest ograniczenie praw skarżącego z wskazanych w uzasadnieniu wyroku związanych z prowadzeniem statystyki państwowej przyczyn, tym bardziej, że zgodnie z art. 51 ust. 4 Konstytucji każdy ma prawo do żądania sprostowania dotyczących jego osoby informacji nieprawdziwych, w tym nieaktualnych i rodzących niekorzystne dla niego, niezastrzeżone z odpowiednim uprzedzeniem skutki prawne;

2) istotne mające wpływ na wynik sprawy naruszenie przepisów postępowania, w tym: a) nierozpatrzenie istoty sprawy, którą (w tym zwłaszcza w postępowaniu przed sprawującym wymiar sprawiedliwości Sądem, w następstwie zaskarżenia decyzji administracyjnej Organu ubezpieczeń społecznych) jest niezgodność decyzji i wyroku Sądu Okręgowego z wskazanymi normami Konstytucji oraz naruszenie konstytucyjnych praw ubezpieczonego, w tym określonych w art. 32 i art. 64 ust. 2, a także w art. 45 ust. 1 i art. 78, zgodnie z którymi każdy ma prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy przez bezstronny sąd, jak również do zaskarżenia decyzji wydanych w I instancji (które to prawo, tak jak w zakresie wszystkich innych decyzji wydawanych przez organy administracji, nie powinno być ograniczane i obciążane ryzykiem zwrotu kosztów dodatkowego wynagrodzenia etatowego pracownika Organu administracji z tytułu reprezentowania tego Organu przed Sądem, skoro tego rodzaju ograniczenie i obciążenie nie występują w żadnym innym postępowaniu toczącym się w następstwie zaskarżenia decyzji organu administracji I, ani II instancji, w tym np. w postępowaniu podatkowym, więc tym bardziej nie może ono obciążać obywateli ubiegających się o udzielenie im zabezpieczenia społecznego), natomiast sędziowie zgodnie z art. 178 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 1 i 2 Konstytucji podlegają tylko (w pierwszej kolejności) Konstytucji i (następnie) ustawom;

b) naruszenie art. 379 pkt 3 w związku z art. 199 § 1 pkt 2 K.p.c, w związku z art. 156 § 1 pkt 3 K.p.a. i art. 123 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych - przez prowadzenie postępowania i oddalenie odwołania ubezpieczonego w zakresie nieważnej, kolejnej decyzji odmownej wydanej w tej samej sprawie o to samo roszczenie (jednorazowe świadczenie), pomimo wcześniejszego rozstrzygnięcia jej decyzją z poprzedniego dnia, co wprawdzie zauważył Sąd w ostatnim ustępie uzasadnienia wyroku („wydano wobec odwołującego dwie decyzje ... w tej sprawie”), jednakże nie ze skutkiem stwierdzenia nieważności lub uchylecia drugiej decyzji i umorzenia prowadzonego w jej zakresie postępowania, lecz przyjęcia fikcji rozmnożenia odwołań.

Ze względu na powyższe apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i decyzji Organu zabezpieczenia społecznego oraz uwzględnienie wniosku ubezpieczonego o przyznanie mu świadczenia postojowego, ewentualnie o uchYLENIE wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, podtrzymując również wnioski w pkt 2 pisma z dnia 19 maja 2021 r.

Szeroką argumentację apelacji ubezpieczony dodatkowo rozwinął w piśmie z dnia 21 grudnia 2021 r.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Apelacja i całą przedstawioną w pismach złożonych jako kolejne jej uzupełnienia argumentacja nie zasługuje na uwzględnienie, jednak zasadna była zmiana zaskarżonego wyroku ze względu na pominięte przez Sąd I instancji okoliczności uwzględnione w stanie faktycznym, wskazujące na zasadność odwołania ubezpieczonego.

Tytułem wstępu należy wskazać, że bezpośrednie stosowanie Konstytucji RP jest uzasadnione w przypadku, gdy sama Konstytucja nie odsyła w konkretnych kwestiach do regulacji ustawowych. W niniejszej sprawie zaś tak właśnie jest, bowiem podstawowym w niniejszej sprawie przepisem konstytucyjnym jest (przywołany zresztą przez ubezpieczonego) art. 67 § 2 Konstytucji RP, który stanowi, że obywatel pozostający bez pracy nie z własnej woli i nie mający innych środków utrzymania ma prawo do zabezpieczenia społecznego, którego zakres i formy określa ustawa. W związku z tym, to regulacje o randze ustawowej, w tym zwłaszcza stanowiąca podstawę obu decyzji ZUS ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j.: Dz.U. z 2021 r., poz. 2095) są w niniejszej sprawie decydujące przynajmniej tak długo, jak długo nie ich konstytucyjność nie zostanie skutecznie podważona.

Jednocześnie Sąd Apelacyjny wskazuje, że podziela stanowisko, że sąd II instancji nie ma obowiązku odrębnego odniesienia się do wszystkich argumentów strony apelującej (vide: wyroki Sądu Najwyższego z 5 listopada 2015 r., V CSK 13/15, z 13 października 2017 r., I CSK 46/17, z 5 października 2018 r., I CSK 608/17, oraz postanowienia Sądu Najwyższego z 8 lutego 2018 r., II CSK 203/17 i z 12 kwietnia 2019 r., I CSK 368/18). Wystarczająca jest bowiem zbiorcza ocena zarzutów, jeśli z uzasadnienia orzeczenia wynika, że racje podniesione w apelacji zostały w całości rozważone przez sąd II instancji (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 7 listopada 2019 r., I CSK 433/18).

Analiza zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego doprowadziła Sąd Apelacyjny do wniosku, że zaskarżony wyrok nie jest prawidłowy. Sąd Apelacyjny podkreśla w szczególności pominięcie istotnych dowodów przedstawionych przez ubezpieczonego wraz z odwołaniem, tj. rejestrów sprzedaży Vat (k. 7-10) oraz w dalszym postępowaniu sądowym – zestawienie roczne z podziałem na rodzaj świadczonych usług za rok 2020 (k. 25), zestawienie roczne księgi za 2020 r. (k. 26) itd. (koperta na k. 27).

Spór w niniejszej sprawie dotyczy interpretacji prawa materialnego - ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r., poz. 374 ze zm.), a dokładnie jej art. 15z² ust. 1 i 8.

W pierwszej kolejności trzeba przypomnieć, że ilekroć w ustawie z 2 marca 2020 r. jest mowa o przeciwdziałaniu COVID-19, rozumie się przez to m.in. wszelkie czynności związane ze zwalczaniem skutków choroby, w tym społeczno-gospodarczych (art. 1 ust. 2). Ustawa także przewiduje wprowadzanie programów rządowych udzielania

wsparcia finansowego, skierowanych do przedsiębiorców (art. 2a). W przepisach szczegółowych w art. 15zs⁽²⁾ ustawa wprowadza uprawnienie do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego. W myśl tego przepisu jednorazowe dodatkowe świadczenie postojowe przysługuje m. in. osobie prowadzącej na dzień 30 września 2020 r. pozarolniczą działalność gospodarczą oznaczoną według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) 2007, jako rodzaj przeważającej działalności, kodem 56.10.A., która skorzystała ze świadczenia postojowego w trybie art. 15zs lub art. 15zua, jeżeli przychód z tej działalności uzyskany w październiku albo listopadzie 2020 r. był niższy co najmniej o 40% w stosunku do przychodu uzyskanego odpowiednio w październiku albo listopadzie 2019 r. Nadto w art. 15zs⁽²⁾ ust. 8 wskazano, że oceny spełnienia warunku, o którym mowa w ust. 1, w zakresie oznaczenia prowadzonej działalności gospodarczej według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) 2007 dokonuje się na podstawie danych zawartych w rejestrze REGON w brzmieniu na dzień 30 września 2020 r.

Sąd Okręgowy dokonał oceny spełnienia warunku, o którym mowa w art. 15zs² ust. 1 ustawy, w zakresie oznaczenia prowadzonej działalności gospodarczej według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) wyłącznie w odwołaniu do wskazanego w ust. 8 tego przepisu stanu rejestru REGON z dnia 30 września 2020 r. oceniając, że przepisy ustawy należy stosować wprost i ściśle – jako regulacje z zakresu ubezpieczeń społecznych i to wyjątkowe – jednorazowe, związane z pandemią koronawirusa. Odrzucił w związku z tym możliwość dokonywania ustaleń w niniejszej sprawie na podstawie zeznań świadków i ww. dokumentów przedstawionych przez ubezpieczonego.

Jednakże w ocenie Sądu Apelacyjnego oczywistym jest, że pomoc określona w art. 15zs⁽²⁾ ustawy winna trafiać do podmiotów, które rzeczywiście prowadziły zarówno w październiku / listopadzie 2019 r. jak i odpowiednio w październiku / listopadzie 2020 r. przeważającą działalność gospodarczą objętą odpowiednim kodem PKD ujawnionym w REGON na dzień 30 września 2020 r. Z tym, że Sąd Apelacyjny podziela pogląd przeciwny do oceny Sądu Okręgowego i wskazuje, że wpis PKD do REGON stwarza domniemanie prawne, które może zostać obalone w myśl art. 234 k.p.c. Skutki nie zgłoszenia (nie zaktualizowania) wpisu PKD ponosi sam przedsiębiorca, bo jak wykazała niniejsza sprawa, dopiero przeprowadzenie postępowania dowodowego przed sądem wykazało rzeczywiste podstawy do objęcia ubezpieczonego normą art. 15zs⁽²⁾ ustawy.

Należy bowiem pamiętać, że rejestr podmiotów REGON (do którego odsyła art. 15zs² ust. 8 ustawy) prowadzony jest dla potrzeb statystyki publicznej, której celem jest zapewnienie rzetelnego, obiektywnego i systematycznego informowania społeczeństwa, organów państwa i administracji publicznej oraz podmiotów gospodarki narodowej o sytuacji ekonomicznej, demograficznej, społecznej oraz środowiska naturalnego (art. 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej - Dz. U. z 2020 r., poz. 443). Podanie do rejestru danych niezgodnych z rzeczywistością albo ich niezaktualizowanie nie pociąga za sobą zakazu prowadzenia działalności innej niż objętej kodami PKD wpisanymi w rejestrze podmiotów REGON. Rejestr ma charakter formalny i bazuje na oświadczeniach wiedzy podmiotów obowiązanych do przekazywania danych, które nie podlegają merytorycznej weryfikacji. Nie tworzy on stanu prawnego, także w obszarze działalności gospodarczej. Jak natomiast wyjaśnił Sąd Najwyższy, m.in. w wyrokach z dnia 7 stycznia 2013 r., II UK 142/12, OSNP 2013/21-22/260 i z dnia 23 listopada 2016 r., II UK 402/15, LEX nr 2183487, oświadczenia wiedzy mają charakter faktów, dlatego mogą być kwestionowane, ponieważ stan nimi stwierdzony jako fakt podlega ocenie w kategoriach prawdy lub fałszu.

W świetle powyższego należy uznać, że pomoc, o jakiej mowa w art. 15zs² ust. 1 ustawy, nie powinna trafiać do podmiotów, które nie prowadzą działalności określonych w tych przepisach jako przeważająca. Jednocześnie nie można wyłączyć z uprawnionych do tej pomocy podmiotów, które pomimo braku zgłoszenia organowi statystyki publicznej jako przeważającego rodzaju działalności wymienionej w art. 15zs² ust. 1 ustawy, rzeczywiście taki rodzaj działalności w analizowanym czasie prowadziły. Takie formalne ograniczenie wynikające z wpisu w rejestrze podmiotów REGON nie spełniłoby konstytucyjnego wymogu proporcjonalności odnośnie celu, jaki zamierzano osiągnąć omawianą regulacją. Poprzestanie na formalnej treści wpisu w rejestrze podmiotów REGON (wg stanu na dzień 30 września 2020 r.) mogłoby nie pozwolić przyznać pomocy tym, do których została ona skierowana.

W przekonaniu Sądu Apelacyjnego jednoznacznym zamiarem ustawodawcy we wprowadzeniu omawianej regulacji prawnej było przyznanie pomocy publicznej (finansowej) dla osób prowadzących działalność gospodarczą, w tym w szczególności dla osób działających w branżach najbardziej poszkodowanych na skutek epidemii koronawirusa. Jedną z takich branż, wprost wymienionych w cytowanym powyżej art. 15zs² ust. 1 ustawy, jest ta oznaczona kodem PKD 56.10.A. (restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne).

Ponadto należy mieć na uwadze, że wprowadzane przez ustawodawcę ograniczenia w prowadzeniu działalności gospodarczej, bez względu na formę, w jakiej to następowało, także w związku z przeciwdziałaniem COVID-19, powinny wiązać się z rozwiązaniami mającymi udzielać wymiernego i realnego wsparcia tym, którzy określonymi ograniczeniami są/byli bezpośrednio obejmowani, a przez to doznali faktycznego, a nie tylko formalnego, ograniczenia konstytucyjnego prawa swobody prowadzenia działalności gospodarczej (art. 22 Konstytucji RP) i możliwości zarobkowania. Określenie formy wsparcia należy do ustawodawcy, a udzielenie pomocy finansowej jest jedną z nich. Takie wsparcie przedsiębiorców stanowi realizację zasady sprawiedliwości społecznej, zwłaszcza że ustawodawca zdecydował się na wprowadzenie rozwiązania prawnego, odnośnie którego nikt nie miał możliwości wcześniejszego przygotowania się na spełnienie jego warunków, choćby poprzez aktualizację danych. Omawiany rodzaj wsparcia został przez Sejm i Senat Rzeczypospolitej Polskiej uchwalony w grudniu 2020 r., a przesłanki wsparcia określono według danych gromadzonych przez służby statystyki publicznej na dzień 30 września 2020 r. Nie można też pomijać okoliczności, że większość ograniczeń prowadzenia działalności gospodarczej wprowadzanej kolejnymi rozporządzeniami nie była wprost określana odwołaniem się do kodów PKD (z nielicznymi wyjątkami), lecz miała zasadniczo charakter opisowy (por. np. § 6 i § 26 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 października 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, w brzmieniu obowiązującym 1 listopada 2020 r. - Dz. U. poz. 1758 ze zm.).

Dlatego też w ocenie sądu odwoławczego, rozwiązania prawnego określonego w art. 15zs² ust. 8 ustawy COVID-19 nie można traktować jako wyłącznego środka dowodowego służącego wykazaniu rodzaju prowadzonej działalności, a wnioskujący podmiot gospodarczy może te okoliczności wykazać także innymi środkami dowodowymi i podważyć formalne znaczenie wpisu w rejestrze podmiotów REGON. Wskazany przepis zawiera rozwiązanie proceduralne mające na celu usprawnienie procesu przyznawania przez ZUS wsparcia przedsiębiorcom faktycznie prowadzącym określony rodzaj działalności, ale nie zamyka on możliwości obalenia domniemania prowadzenia określonej działalności gospodarczej w ramach sądowego postępowania odwoławczego.

W niniejszej sprawie należy uznać, że przedstawione przez ubezpieczonego (a pominięte przez Sąd I instancji) dowody jednoznacznie wykazały, że ubezpieczony chociaż na dzień 30 września 2020 r. legitymował się ujawnionym kodem PKD przeważającej działalności 43.22.Z, to faktycznie od lat prowadził przeważającą działalność gospodarczą oznaczoną kodem PKD 56.10.A, przedmiotem której są „restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne”.

Ocena, czy działalność gospodarcza określonego rodzaju jest rzeczywiście wykonywana i w jakich rozmiarach, należy do sfery ustaleń faktycznych. Nie zależy ona od wpisu do rejestru, choć wpis taki potraktowany został przez ustawodawcę jako domniemanie prawne mające na celu uproszczenie postępowania dotyczącego udzielenia pomocy finansowej. Domniemanie to jednak w niniejszej sprawie zostało skutecznie przez wnioskodawcę obalone przedłożoną dokumentacją, którą Sąd Okręgowy niezasadnie uznał za nieprzydatną do dokonywania ustaleń faktycznych w sprawie.

Reasumując, Sąd Apelacyjny uznał stanowisko sądu pierwszej instancji za niezasadne i stwierdził, że na dzień 30 września 2020 r. przeważającym przedmiotem prowadzonej przez P. B. działalności gospodarczej były restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne (PKD 56.10.A), a działalność ta była prowadzona przez ubezpieczonego zarówno w listopadzie 2019 r., jak i w listopadzie 2020 r. oraz że przychód z tej działalności był niższy o co najmniej 40% w listopadzie 2020 r. w porównaniu do listopada 2019 r. W związku z tym, mając na uwadze przedstawione wyżej ustalenia i rozważania, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., orzekając co do istoty sprawy zmienił

zaskarżony wyrok oraz zaskarżone decyzje i przyznał P. B. prawo do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego (art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.).

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania, na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. i 108 § 1 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 i § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 265), przyznając je w kwocie 240 zł za każdą z decyzji będących przedmiotem rozpoznania w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym.

Beata Górska